

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrta leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrta leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.
Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Deželni zbor kranjski.

Petnajsta seja 20. okt.

(Dalje.)

Člen VII. Deželnemu odboru se mora o tem, kako se je gospodarilo s cestarino, položiti poseben račun; on nadzoruje v zakonu ukazano uporabo mitniških dohodkov, kakor tudi vprimerno vzdrževanje teh cestnih kosov. Kadar bi cestni odbori ne izpolnivali svojih dotičnih dolžnosti, tedaj ima deželni odbor pravico mitniške dohodke vzeti v svojo upravo.

Člen VIII. V kolikor stroškov za vzdrževanje omenjenih cestnih kosov ne pokrijejo mitniški dohodki in drugi prihodki, za toliko ostanejo v veljavi skladovne dolžnosti po predpisu deželnega zakona s 5. m. m. 1873. l. dež. zak. št. 8.

Člen IX. Mesto, kjer je plačevati cestarino, zaznamenuje se z mitniško pregrajo. To mesto določiti pristoji deželnemu odboru, s pridržkom določil § 25 zgoraj navedenega deželnega zakona s 5. m. m. 1873. Cestarino je plačati pri prestopu mitniške pregraje brez ozira na to, kolikor dolg je dotlej po tisti cesti narejeni pot.

Člen X. Tisti, ki z vpreženimi vozovi ali z gnano živino pred mitniško pregrajo krenejo s ceste, na kateri jim je plačati cestarino, ter na oni strani mitnice spet prestopijo na cesto, kateri se tedaj z vozom ali gnano živino mitnice ógnejo, dolžni so plačati po tarifi predpisano cestarino. Z vozovi, od katerih se vozna živina pred mitniško pregrajo izpreže in kateri se brez vozne živine skozi pregrajo vlečejo, potem se pa pred-nje spet vpreže vozna živina, ali kateri se na kakšen drug način brez vprege spravijo na svoj namenjeni kraj, ravnati je gledé cestarine, katero jim je plačati, tako kakor bi se ne bila izpregla vozna živina izpred njih. Ravno tako se od vozá, izpred kterega se je jeden del vprežene vozne živine blizu mitniške pregraje izpregel ter potem skozi mitnico gnal, pobere cestarina v tisti meri, kakor bi bila izprežena vozna živina pred voz vprežena šla skozi pregrajo.

Člen XI. O zniževanju cestarine in o oprostitih od nje veljajo vsa za éarske ceste vsakokrat obstoječa zakonita določila. Nadaljna zniževanja in oprostita more dovoljevati deželni odbor, pa samo po nasvetu skladajočega okrajnega cestnega odbora.

Člen XII. Kdor se mitnice ogne z vozom ali z gnano živino, ali kdor prestopi z vozom mitniško pregrajo, ne da bi plačal vso dolžno cestarino, ali kdor prišedši do pregraje ne plača dolžne cestarine, zakrivi se prikrajšanja cestarine, ter zapade globi petkratne do desetkratne prikrajšane cestarine. Mitničar ima pravico od tistega, kogar zasači na cestarskem prestopku, v noveih in proti pismenemu potrdilu v zagotovilo globe pobrati poluosmirno prikrajšano

pristojbino, katero mora brez odloga odrajtati županu.

Člen XIII. Mitničar ima dolžnost s strankami spodobno ravnati ter jih po dnevi in po noči brez odlašanja odpravljati, pristojbine zunaj mitniške hiše na cesti pri mitniški pregraji pobirati ter strankam, ako to zahtevajo, izročiti potrdila o plačani cestarini (bolete). On je dolžan na najbolj vidnem in najbolj pristopnem prostoru zunaj mitniške hiše imeti pribito lahko čitavno in od dotičnega okrajnega cestnega odbora potrjeno cestarsko tarifo; prostor ob mitniški pregraji mora imeti po noči dosti razsvetljen. Ako mitničar ne izpolnuje teh predpisov, zapade globi od jednega do pet goldinarjev. Kadar mitničar pobere cestarino v slučajih, ko je ne gre plačati, ali kadar pobere višji nego po tarifi določeni cestarski znesek, tedaj zapade globi dvajsetkratnega zneska tiste cestarine, katero je nepristojno potegnil, brez ozira na one kazni, ktere ga morejo zadeti po kazenskem zakonu.

Člen XIV. Pravica kaznovanja pristoji v slučajih XII. in XIII. členu županu tistega kraja, kjer je postavljena mitnica, in gledé izvrševanja te pravice veljajo določila občinskega zakona.

Vplačane globe pripadajo v slučajih XII. členu okrajnim cestnim zakladom kot mitniškimi imetnikom ali mitniškemu zakupniku, sicer pa občinski ubožni blagajnici.

Kadar je globa neizterjiva, določiti je zaporno kazen do 48 ur.

Člen XV. O rekurzih zoper kazenske razsodbe županov v mitniških stvareh razsoja politično okrajno oblastvo.

Člen XVI. Razsodbe o preprih, kateri nastanejo pri postavljanju ali prestavljanju mitniške pregraje, kakor tudi o oprostitih od cestarine pridržane so državni upravi (§ 25 deželnega zakona s 5. m. m. 1873, dež. zak. št. 8.).

Člen XVII. Mojemu ministru notranjih stvari je naročena izvršitev tega zakona.

Zoper predlog oglasi se prvi poslanec g. Lukman. On je zoper mitnice sploh in bi dovolil k večemu deželno podporo, pa ne čez 5000 gold. Zato nasvetuje, naj se čez postavijo prestopi na dnevni red, deželnemu odboru pa naroči pozvedovati nadrobneje o tej zadevi in po tem ravnati se.

Dr. Dolencec se poteza za mitnice, ker ta cesta je tako slaba, da bi podpora 5000 gl. nič ne pomagala. Sploh pa je pravično, da ceste ohranjujejo tisti, ki jih potrebujejo in največ rabijo, in to so vozniki. Zato podpira odsek predlog, priporočajoč sprejem postave.

Dr. Samec predlaga zdaj konec razgovora, ki pa se ne sprejme, toraj se nadaljuje razgovor.

(Dalje prih.)

Dolenjska železnica.

Več kakor deset let že tlači mōra obrtnijo in trgovino naše dolenjske strani in več nego deset let sanja se ubogim od dne do dne bolj hirajočim Dolenjcem o bodoči železnici, ki naj bi naše dolenjske, od vsake železnice oddaljene, pa rodovitne pokrajine Ljubljani in Karlovcu približala, promet zljajšala, poljskim pridelkom in obrtniji boljše in trdnejo podlago dala in obrtnijo povzdignila. Dolenjska železnica bila je svoje dni prapor, kterega so razvijali o času volitev kandidatje za državni zbor, n. pr. g. Dežman, kakor o času sile turški Šejk-ul-Islam svojo zeleno prorokovo zastavo. Kandidatje so se volili za poslance, Dolenjci pa železnice še dandanes nimajo! Prohaska et Comp. v Tečinu na Českem se jih je sicer že pred nekaj leti usmilil, ter jim progo iz Zaloga pod Ljubljano na Žužemperk in Dvor in od tamkaj dalje na Toplice, sè stransko progo v Novomesto, in iz Toplice na Hrvaško načrtal. To je pa tudi vse, kar se je v desetih letih za dolenjsko železnico zgodilo.*) In vendar je železnica glavna privednica in odvodnica vse kupčije. Kjer te ni, si dandanes tudi obrtnije misliti ne moremo, ki bi današnjim zahtevam zadostovati zamogla. Današnji svet na mēdsobojni konkurenci stoji; kdor eno in tisto reč poprej in ceneje na trg postavi, ima očitno prednost in dobiček, da jo bode poprej spečal in laglje prodal in tudi ceneje dal, da si tudi bo več dobička naredil, kakor pa oni, ki s težko škripajočim „parizarjem“ še le ob „jednajsti“ uri svoje izdelke pripelje.

Boj za vsakdanji kruh je boj za obstanek in ta nikdar ne miruje. Tehnika z elektriko v roci sijajno prodira in dan na dan stvari na dan spravlja, o kterih se nam pred nekaj leti še sanjalo ni! Srečen, kdor lahko z njimi vred koraka in gorjé mu, kdor zaostaja, kajti ta peša in — mora propasti. Hitro in kolikor mogoče cenó premeščenje blaga in surovih pri-

*) Žalibog, da je tudi to jako nesrečna misel. Le pomislimo: Razun okraja šmarskega je vsa okolica bodoče železnice do Zatičine pusta, nerodovitna okolica ali pa tesna struga, brez vse kupčije in brez zemeljskih pridelkov, ki bi ostajali ter se dali izvaževati. V Zatični se svet odpré ter sledijo najrodovitnejši kraji, ali Bog ne daj, da bi šla železnica skozi št.-vidsko, št.-lovensko in trebansko okolico, kateri pripada tudi št.-rupertska in mokronoška jako rodovitna dolina, ampak takoj se zavije proti Žužemperku in Dvoru, zopet tesni strugi, ki zopet nima ničesar izvaževati razun železnine iz dvorskih knez-Auerspergovih fužin. (Saj edino zaradi teh se proga snuje in plačuje naj jo Avstrija za kneza?) Je li to prav, da se zaradi enega prezira vsu rodovitna obširna okolica? Kaj bi stalo kneza, če bi iz Dvora privatno železnico do Toplice graditi dal? In naj bi to za kneza Auersperga tudi nemogoče bilo (kar pa ni, ampak nasproti prav lahko), se li smé za blagostanje enega ali dveh (Žužemperk) blagostanje cele Dolenjske žrtvovati? Mislimo, da ne. Da bode pa temu vsaki pritril, kteremu so kraji in okoliščine znane, smo preverjeni.

Vredn.

delkov iz kraja, kjer jih je dosti ali preveč, na kraj, kjer se pogrešajo, je tista umetnost, ki zlate denarje prinaša. Le poglejmo na Angleško in ozrimo se v Belgijo, koliko bogastva in kakošen blagostan da je povsod. Res je in ne dá se tajiti, da, kjer je mnogo bogastva, je tudi mnogo siromakov, je mnogo revšine. Ali tako je bilo, ko nas ni bilo, in bo tudi še, ko nas ne bo, tako ostane, dokler bo obstal svet in dozdevne preuredbe socialistov o prevratu socialno-ekonomičnega gospodarstva so — da naravnost rečemo, — bedarije, ki se ne bodo iz tega vzroka nikdar vresničile, ker so nemogoče! In nemogoče so zato, ker so protinaravne, ker so z vsemi lastnostmi, s katerimi je človek nadarjen, v največjem nasprotju, kar si ga le misliti zamoremo. Vzemite poprej človeku njegovo prirojeno mu lakomnost in radodarnost, varčnost in zapravljalivost, ljubezen in nevošljivost in vse druge take lastnosti, ki ga visoko nad žival povišujejo, po drugi strani pa tudi globoko pod žival stavijo (glej pijanca, ki v cestnem rovu obleži), in napravite ga trezno in zmerno mašino, potem pa le k razdoru sedanje narodno gospodarske sisteme stopite in socializem okličite! Takrat še le se vam zna posrečiti. Dokler je pa svet tak, kakoršen je sedaj, nam v oziru na boljši razvoj narodnega gospodarstva pač ne ostaja drugzega, nego da se za železnice pulimo, kjer in kolikor se moremo!

„Ravna pot, najkrajša pot“, je dandanes geslo svetovne trgovine, ki se v poslednjih časih ravno za naše kraje na Jutrovem jako ugodno razvija. Velika tržna cesta iz istočne Indije v dežele, kjer se prekomorskega blaga največ speča, t. j. na Angleško, Belgijo in Francosko, drži brezpogojno skozi Sueski prekop, kjer poleg prvega že drugzega v povzdigo trgovine napraviti mislijo — preko Soluna, Mitrovice, Sarajeva, Karlovca, Ljubljane, Koroške, Tirolske in Švice. In ta velikanska proga je deloma že v delu! Od Soluna do Mitrovice se že vozijo. Za železnico iz Sarajeva do Mitrovice poganja se naš vojni minister iz strateških ozirov; od Save do Sarajeva je že gotova, od Ljubljane do Arla deloma že vozi, deloma bo vozila bodoče leto. Toraj drugzega ne ostaja, nego z vsemi silami v državnem zboru na to delati, da se ta bodoča svetovna proga tudi odmah v delo vzame.

Da sedaj naši poslanci ne bodo sami s tem zahtevanjem v državnem zboru, jamči nam zanimanje Korošcev in Solnogračanov, ki se tudi za to progo in zraven nje pa — za naravno zvezo s Trstom potegujejo. Korošci na vso moč krajše zveze z Ljubljano in Hrvaškim za svoje istočne kraje želé. Kako neprimerno oddaljena so pač glavna tržišča Celovec, Šent Vid, Velikovec, Volšperk, Borovlje itd.! Kdor hoče iz jugo-istočne Koroške v Ljubljano, mora v pravem pomenu besede s cerkvijo okoli križa iti, in to je našim sosedom na veliko škodo, kajti Korošci kupujejo od nas svinjino, slanino, moko, in še marsikaj, iz Trsta pa prekomorske pridelke. Koliko bi jih lahko ceneje dobivali, ko bi jih, recimo v Velikovec, ali pa celo Volšperk, ne bilo treba ali preko Trebiža ali pa preko Maribora voziti, temveč bi cesta skozi Karavanke, ktere bi se morebiti pri Trziči predreti morale, kar je našim tehnikom dandanes prava igrača, iz Ljubljane, iz Kranja naravnost tje gor držala. Velikovečan bi bil ob tistem času že v Kranju, ko sedaj še le v Beljak dospé, kje je pa od Beljaka še Kranj! Preden tje dospé, se mora

v Trebižu še enkrat prevesti in zopet dragi čas tratiti. Koliko bi pa Korošci železa in svineca več na jug, osobito v Bosno spečali, dokler se v Bosni železni rudniki sami ne odpró, ako se zgradi železnica Celovec-Kranj-Ljubljana-Novomesto-Karlovec, si pač lahko mislimo.

Hrvaški ščetinarji, ki morajo sedaj preko Zagreba in Zidanega mosta v Ljubljano in dalje proti severu, zadobili bodo po vpeljavi te železnice še enkrat toliko veljave, kakor je imajo dandanes. Hrvatje bodo jih laglje, toraj tudi boljše prodajali, mi jih bomo pa vkljub temu vendar le lahko ceneje kupovali, ker prevaževanje kupca ne bo toliko stalo.

Velika proga iz egejskega morja na severno in istočno morje se ravno sedaj dela in Madjarom se mora priznati, da so jo razumeli skozi svojo metropolo Budapešt napeljati. Danes že so nemška mesta Bremen, Hamburg, Stettin i. dr. po ravni črti s srbsko prestolnico zvezana in še jedno leto naj preteče, pa bosta severno in istočno morje egejskemu pri Solunu v roke segla. Nič manjše važnosti, kakor ta svetovna proga, je za bodočnost ona iz Soluna do Mitrovice-Sarajeva-Novoga-Karlovca in Ljubljane. Prva preskrbljevala bo z indijskimi pridelki iztok in nemške države, druga proga pa zahod, romanske in jugo-slovanske dežele.

Posebne pomena bila bi pa ta železnica, kakor smo že omenili, v povzdigo domače vinoreje, obrtnije in sviloreje. Naši dolenski kraji so sedaj pač vsi predaleč od železnice, zato si nič ne opomorejo. Novomesto je dandanes še ravno tako, kakor je bilo pred dvajset leti, kar pa pozneje, ko bode dan na dan mašina tam žvižgala, gotovo ne bo še dvajset drugih let tako ostalo.

Skrajni čas bi bil letos za naše poslance, da se v zvezi s Korošci in Solnograščani za podaljšanje Rudolfove železnice od Ljubljane (in ne iz Zaloga) po zatiško-šentvidski in trebanjski dolini preko Novoga mesta do Karlovca z neposredno dotiko bosanske železnice preko Novoga — v državnem zboru potegnejo in poprej ne odjenjajo, da se postava o zgradbi železnice sprejme, ki ne le samo naše deželne, temveč avstrijsko, da, tudi svetovno blagostenje tako živo zanimiva. Trda je skala in prhljiva in mehka vodena kapljica, in vendar kapljica skalo izdolbe, ako le neprenehoma vanjo bíje, in ta nam bodi pri zahtevanju dolenske železnice za uzor!

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. oktobra.

Avstrijske dežele.

Sedaj, ko so minuli deželni zbori, bode se obračala vsa pozornost v notranji politiki na **delegacije**. Telegram nam je večeraj naznanil, da je voljen grof Czartoryski za predsednika avstrijski delegaciji. Bolj pomenljive spremembe v letošnji sestavi delegacij bi bile te, ker je desnica v gosposki zbornici nekoliko bolj zastopana, se je to tudi zgodilo pri volitvah v delegacije. Drugič so zastopani tudi česki avtonomisti, ni pa letos nikoga moravskih avtonomistov, ker Moravei na levici kompromisa niso več obnovili. — Tudi pri osebstvu je nekaj sprememb, več levičarjev je popustilo sedeže, le Šturm in Demel sta ostala stanovitna, tema se pridruži letos še Chlumecy. Grof Hohenwart je letos zopet na svojem mestu. Ogerski delegatje so se posvetovali vže v ponedeljek. Za predsednika so volili kardinala nadškofa Hajnalda, za podpredsednika Ludovika Tiso in za perovodje Belo Cziraky-a, Hegedüs-a

in Berzeviczy-a. Potem so določili članove raznim odborom.

Za podpredsednika v avstrijski delegaciji je bil izvoljen grof Hohenwart z 28 glasovi; 24 glasov je dobil grof Coronini. — Za perovodje so bili voljeni: knez Rosenberg, plem. Hippoliti, Schöffel, Franc grof Thurn. Redniki so: grof Brandis, grof Coudenhove, pl. Gagern, dr. Stöhr. V poverilni odsek: pl. Fluck, Moser, vitez Javorski, Schier, Mitrofanovič.

Ko je bila delegacija konstituirana, je predložil minister vnanjih poslov grof Kalnoky predloge v vstavno obravnavanje, in je naznanil, da bodo svitli cesar sprejeli delegacije 25. t. m. ob 1 popoldne.

Po nasvetu delegata grofa Falkenhayna so volili še v današnji seji finančni odsek (21 udov) in prošenski odsek (9 udov). Potem so bile naznanjene vloge. — Kedar bode grof Kalnoky zadrževan, ga bode namestoval sekijski načelnik plem. Szögyeny in pooblaščen minister plem. Teschenberg, dvorni in ministerski tajnik dr. Viljem Mittag, bode pa stalno zastopoval skupno ministerstvo vnanjih poslov za občevarje delegacij z ministersvom, potem pa obojih delegacij med sabo. Tudi državni vojni minister naznani sekijskega načelnika plem. Mereya za svojega namestovalca.

Nekoliko blizo 20. novembra se začne državni zbor, ki bode trajal do srede meseca decembra, ko se začnejo božične počitnice.

Na Dunaji so zborovali **državni uradniki** najnižjega razreda (kancelisti in akcesisti) in sklenili državnemu zboru peticijo predlagati, da se jim dovoli draginska doklada in pa da se vravná statut o preskrbovanju njihovih udov in sirot. Kancelisti imajo na Dunaji do sedaj menda po 900 gold. skupne plače, namreč 600 gold. plače in 300 gold. aktivne doklade, ter pravijo, da so vsled vedno rastoče dragine vže do skrajne meje prišli, ki jim že po življenji sega. Kaj bodo pa diurnisti, ki le po 1 goldinar na dan komaj zaslužijo, na to rekli?

Iz **Zagreba**. Svet je zelo osupnila razsodba sodnije v Petrinji, ki je oprostila kaplana Platnerja in tovariše (Starčevićane). Pri volitvah poslancev 18. marca je zatoženi najhuje delal za kandidata opozicije, njegov govor pri ti priliki je prišel pred sodbo. Povodom tega govora je poslanec Mikšič zaklical: Ban je ogerski, a ne hrvaški. K sklepu so zatoženi zakročili daleč znano pesem: „Udri in der Stadt, madjaronom štrik za vrat.“ V tem govoru je bil poseben obteživen govor zoper Srbe. Zvršila se je obravnava in oprostivna rozsodba je bila podprta tako-le: Zatoženi Mikšič ni ime-noval bana grofa Ladislava Pejačevića, v granici še takrat niso poznali bana, marveč c. k. komisarja, tedaj zatoženi ni ščuval zoper bana Pejačevića in mora biti oproščen take tožbe. Kar pa se tiče popevanja pesni „Udri“, ni tukaj nič kaznovanja vrednega, ker znano je, da beseda „madjaron“ pomeni izdajico domovine in se ne more prepovedovati, ako se za takega tirja konopnec. Osvobojenje Platnerjeva je pa predsednik podprl s tem, da se dražec govor zoper Srbe ne more kaznovati, ker srbske narodnosti ni v teh kraljevinah in zato ne morejo imeti kakega posebnega pravnega varstva, na Hrvaškem postava prizna le hrvaško narodnost, Srbi, kolikor jih je, ne morejo zahtevati drugačnega varstva, nego ga imajo podaniki drugih vnanjih držav.

Madjare honvedarmada letos za 289.937 gold. več stane, nego za leto 1882, kar so menda s tim vt temeljili, da se je opravilo za 9000 števil pomnožilo. Da delo ne bo zastajalo, treba je novega oddelka v honvedovem ministerstvu z jednim sekijskim svetovalcem, osmimi uradniki in dvema služabnikoma.

V **Bosni** se bodo pri ondašnjem pogorskem topništvu velike spremembe vršile. Razpustilo se bode več pogorskih baterij trdnjaskih batalijonov štev. 11 in 12 (Slovenci in Hrvatje); ostale bodo se pa z novimi številkami zaznamovale.

„Tribüne“ poroča, da **Czango-Madjarom** ni ogerska vlada, temveč brezvestni agenti so jim nesrečno misel vcepili, da so se izseljevati začeli. Csangosi so v Bukovini v

petih vaseh naseljeni, in kakor povsod, je premoženje tudi tukaj jako neenako razdeljeno. Dobi se v deželi bogatih in revnih Csangosev, kakor pri nas premožnih in ubožnih Slovencev. Naši kajzarji pozimi na Koroško in Hrvaško zahajajo, da si novce zaslužijo, bukovinski Csangosi so pa v Rumunijo hodili. Domače vasi bile so nekatere že preobljudene in tako jim je bila priložnost, ki so jo jim brezvestni agenti za presolitev ponujali, jako dobrodošla, in to tem več, ker jih ni nihče na nezdrave kraje opozoril. Avstrijska vlada storila je svoje dolžnost, ter jim izdelala izselivne pravice, madjarska bila bi imela pa Csangose opomniti, v kakšne kraje da bodo prišli, kar pa ona ni storila. Od tod nezadovoljnost in revščina, da jo je komaj izreči.

Vnanje države.

Muktar paša je Dunaj jako zadovoljnega srea zapustil in se nadja, da bo angelj miru svoji peruti še dolgo med Dunajem in Carigradom razprostiral. Prosil je, naj bi druge velesile Turčijo diplomatsko in moralčno podpirale.

„Berliner Tagblatt“ prinaša vest, da se pri sklepu *avstrijsko-nemške zveze* ni na noben določen čas ozir jemalo, kako dolgo da naj zveza traja, temveč je ta odvisna od vitalnih interesov, ki se obeh držav tikajo. Trajala bo toraj tako dolgo, dokler si skupni interesi med Avstrijo in Nemško ne bodo navskriž. Kako hitro se pa to lahko zgodi, nam ni treba praviti. Politično nebo je, kakor ono, ki se nad nami razpenja. Sedaj le še najlepše solnce sije, čez pol ure potegne nasproten veter in najlepše nade je toča pobila.

V *francoskem ministerskem svetu* je prebral minister unanjih poslov prvi del svojih diplomatskih in vojaških razjasnil o Tonkinu. Ta spis se ima natisniti in razdeliti med poslance in senatorje. Naknadni kredit za Tonkin se bohte zahteval prve tedne, ko se snideta zbora. Tudi je ministerski svet končno določil budget za 1884, da se naravna ravnotežje, prečrtali so 84 milijonov. Troški za Tunis se bodo zmanjšali za 2 $\frac{1}{2}$ milijona.

Admiral Coubert, pomorski poveljnik *francoske vojske* v azijskih vodah, in generalni komisar Harmand dobila sta iz Pariza svoje vodilno povelje. Naroča se jima, naj vojske nikar preveč ne cepita in nikjer nič ne zasedata, kakor dve točki ob reki Hue. Admiralu se je ukazalo, svoje vojake izkreati in se z vojsko na suhem združiti. Vedno pa naj bo pripravljen na boj. Cilj naj mu bódete trdnjavi Sou-Tay in Bae-Ninh, katerih se mu je pred vsem polastiti. Oba oblastnika sta prejem povelja potrdila ter sta se že z vsem potrebnim preskrbela.

Kolikor bolj strogo Francozi v Amanu postopajo, toliko bolj prijazno lice jim nasprotno Kitajci kažejo, in se bo ondošnji poslanec marquis Tseng zopet na svoje mesto povrnil, ker se kitajska vlada nadja, da se bode vprašanje po mirnem potu rešilo. Vspah je popolnoma od francoske komore odvisen. Toliko se pa že čuje, da bodo Kitajci poprej še kako drugo velesilo za posredovanje prosili, predno bi menda po orožji segli.

Španjolski miniserski svet je sklenil zaradi vnanje politike, da se noče vtikati v zadeve drugih držav. Tako namreč piše „Fabra“. V Madridu mislijo v merodajnih krogih, da je najboljša politika za Španjolsko vzdrženost. Pirenejske gore so naravna in strategična meja, ki loči dvoje dežel, koristi obeh si vendar niso v nasprotju. Bridke zgodovinske skušnje kažejo, da je Španjolsko propadalo, ker se je vmešalo v evropske zadeve, ki mu niso nič koristile. Španjolsko nima vzroka niti je nič ne sili, da bi popustilo nevtikanost in prijateljstvo napram Evropi, s katero je sklenilo kupčijske pogodbe.

Na *Portugalskem* se duhovi še niso pomirili, vsled tega se je tudi nekaj pri ministerstvu spremenilo. Iz Oporto se namreč naznanja, da je 2000 ljudi zahtevalo, naj se odpravi carina na žito. Kupčijska kamora je to odložila, a to je ljudstvo zelo razjarilo, sklenilo je, da noče plačati. V Oporto pri-

pravljajo progresisti ljudski shod vladi neprijazen Prefekt iz Lisabona je dal ostavko.

Na *Angleškem* se nekaj o spremenu Gladstonovega kabineta govori, ki se ima zvršiti, kadar se snide parlament. V ministerstvo notranjih zadev pride menda general Sir Henri James namesto Viljema Harcourta, ki bo šel za govornika v poslaniško zbornico (Unterhaus) namesto Henrika Branda.

Na *Madagaskarji* bodo Francozi zopet jeli Hovase napadati. Hovasi so zborovali in vstrajen boj proti Francozom sklenili. Novi boji bodo pa napetost, ki se že sedaj med francoskimi in angleškimi listi čuti, še bolj povišali in res francoski „Temps“ angležkim novinarjem breztaknost že očitajo.

Domače novice.

(*Deželni predsednik baron Winkler*) se ima podati te dni na Dunaj v uradnih zadevah. Slišali smo, da je nekoliko obolel.

(*Prememba.*) Ker je dosedanji glavlar ljubljanski, gosp. pl. Wurzbach, postal deželne vlade svetovalec, pride na njegovo mesto okrajni glavlar logaški, gosp. Jan. Mahkot, v Logatec pa grof Pace.

(*Notár gosp. Janez Gogala*), zdaj na Vrhniki, preseli se po svoji prošnji v Ljubljano.

(*Besedo*) napravi prihodnjo nedeljo ljubljanska čitalnica svojim udom v zgorenjih prostorih svojih. Program priobčimo.

(*„Martinovo nedeljo“*) bo praznovala, kakor druga leta tudi letos šišenska čitalnica, 11. novembra v Koslerjevi zimski dvorani, ter bo v to ime priredila besedo, ktere program bo: godba, petje mešanega in moškega zbora, igra „Eno uro doktor“ in bazar. Da se za prepotrebno blagajnico društva doseže temveč dohodkov, obrača se odbor čitalnice do prijateljev z najvljudnejo prošnjo, da blagovolijo za bazar kaj poslati. Kar koli kdo izvoli za bazar podariti, bode hvaležno sprejeto. Darila za bazar, v efektih ali denarji, sprejemata odbornika Fr. Drenik, prvomestnik, Kongresni trg št. 14, in Anton Knez, tajnik, Marije Terezije cesta šte. 3.

(*Koledar za l. 1884 s kašipotom po Trstu*) misli izdati „nova tiskarna“ v Trstu, če se oglasi dovolj naročnikov. Obsegal bode 1. navadne koledarske reči za celo leto; 2. kašipot po Trstu in sicer: Vse oblastnije vojaške in civilne; glavne kupčijske hiše in gostilne, zlasti slovenske; vse dobredelne zavode in obrtnije; dalje statistiko trgovine. — Potem semnji po Slovenskem; pomorski in železniški vozni red, brzojavne in poštno zadeve. — In zadnjič podučno in kratkočasno berilo. Stala bode knjiga za ude „Edinosti“ po 60 kr. za vse druge pa po 80 kr. Naročnina naj se pošilja „novi tiskarni“ v Trstu, via Torrente, ali pa vredništvu „Edinosti“. Kdor ima s Trstom kaj opraviti, mu bode nameravana knjiga gotovo prav prišla.

(*Dvorni svetovalec F. Kromer na Dunaji*) je postavljen v pokoj in je o tej priliki dobil od cesarja v pripoznanje dolzega in vspešnega službovanja vitežki križec Leopoldovega reda. — Gospod Kromer je bil nekdanj ud deželnega zbora in, kakor znano, prav ognjen pristaš Dežmanove stranke.

(*Občni zbor slovenskega učiteljskega društva*) je bil takoj za tem, ko je minulo zborovanje vdovskega društva. Predsedoval je nadučitelj g. A. Praprotnik. Pri zboru so bili tudi nekateri zastopniki učiteljskih društev iz Primorskega in Štajarskega. Predsednik je omenil, da slovenski učitelji vže 15. leto v Ljub-

ljani zborujejo, ter povdarjajo narodno šolo. O stanji društva sta poročala tajnik (Govekar iz Iga) in blagajnik (J. Tomšič iz Ljubljane). Društvo šteje 132 udov, dohodkov je bilo 250 gld., a stroškov 180 gld. V preteklem letu je bilo več odborovih sej, društvo je imelo pedagogijsko predavanje, omislilo društveno sobo in nekaj pomnožilo svojo knjižnico. Nadučitelj J. Lapajne je govoril o vprašanji, kolko vpliva šolska novela 2. maja t. l. na slovensko šolske razmere. Govornik ni našel bistvenih sprememb pri šolstvu zaradi šolske novele. Novela pa vendar zahteva, da se v ljudskih šolah vzlasti pri realijah učni črtež nekoliko preuredi in posebno pa se ozira na meščansko šolo, zato govornik dvoje predlaga v sklepovanje. 1. Odbor učiteljskega društva naj po primernem potu na to deluje, da se učni načrti in učni navodi kranjske dežele z ozirom na omenjeno postavbo in dotične ministrske naredbe ter z ozirom na potrebe v naši deželi preuredé. 2. Odbor naj po primernem potu razjasni korist meščanskih šol, vzlasti koristi obrtnijske meščanske šole za Ljubljano in Idrijo. Učitelj g. Gabršek tudi ne kritikuje novele, marveč reče, da glavna stvar pripada učitelju, ne toliko nad tem, ali otrok eno leto več ali manj hodi v šolo, marveč poglobitno je to, kako se šolski poduk obrne. Na Saškem, pravi, je poldnevni poduk vpeljan, vendar se ne more reči, da zastran tega ljudstvo ostaja nevedno. Sploh manjka prestopa iz ljudske šole v vsakdanje življenje, zadnja dva leta, kakor sta na Kranjskem vpeljana, ne moreta veljati za nadaljevalno šolo. G. Močnik pravi, da je g. Gabršek s tem zlato resnico izgovoril, pri šolah bi se moralo bolj gledati na to, koliko se otrok nauči, nego na to, koliko časa da v šolo hodi. Ko bi sploh veljalo načelo, koliko mora znati otrok, preden sme izstopiti iz šole, bi stariši sami otroke priganjali, naj pridno šolo obiskujejo, da se kaj naučé... sedaj pa le gledajo na to, kdaj bode 12 let star, da mu ne bode več treba v šolo hoditi. Posebno premeteni pa otroke v šolo pošljejo, ko so 9 ali še več let stari, češ, ko bodo 12 let stari, jih ne bode treba več v šolo pošiljati. Kar se tiče predrugačenja učnih črtežev in učnega navoda, ni dvombe, da bodo šolske oblasti to stvar prej ali slej vzele v roke, dobro bi bilo, ko bi slovensko učiteljsko društvo sestavilo nekako spomenico, ter jo predložilo sl. deželnemu šolskemu svetu, naj se blagovoli, ako se mu primerno vidi, ozirati ná-njo.

Prišli so na vrsto raznovrstni predlogi. 1. G. Rant zopet predlaga prošnjo na deželni šolski svet za dovoljenje predplače ljudskim učiteljem. 2. G. Dimnik nasvetuje prošnjo na deželni zbor za dovoljenje opravičnih doklad vodjem in učiteljem na jednorazrednicah, dalje tudi prošnjo za povikšanje učiteljskih kvinkvenij z ozirom na učiteljske plače, kakor so vrejene in določene po šolski postavi l. 1879. G. Lapajne govori o literarnem delovanji „Slovenskega učiteljskega društva“ in stavi predlog v tem smislu, ki je bil tudi sprejet. — Posebno živahen razgovor je nastal o predlogu g. Gabršeka, naj se osnuje zveza slovenskih učiteljskih društev po vseh deželah, kjer Slovenci stanujejo, in za tako zvezo so prav živo govorili gg. Gabršek, Anžlovar, Kante. G. Zarnik pravi, da se učitelji na Kranjskem ne morejo toliko zbirati, kakor po Štajarskem, ker imajo ves zimski tečaj ob četrtkih šolo. — G. Tomšič pravi, da se ta nasvet ponavlja že več let, slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani je osnovano na tako široki podlagi, da vstopijo lahko

vá-nj učitelji iz drugih kronovin. „Učit. Tovarish“ je tudi odprto vsem učiteljem, ako se ga učitelji poprimajo, je zveza dosežena in učitelji raznih kronovin imajo potem svoje glasilo. G. Stegnar pa stvar do dobrega pojasni rekoč, da se vresničiti ta misel, je treba čvrstega delovanja v središču in v periferiji, ako pa tega ni, ni misliti na tako zvezo, ime samo ne bo stvar v življenje sklicalo. Še govore o tem predmetu nekateri učitelji iz Kranjskega in sklene se stvar izročiti v daljno pretresovanje odboru, gospodje zunaj Kranjskega se pa naprosijo, da predložijo v kratkih potezah načrt, kako si mislijo, da bi se dala osnovati zveza slovenskih učiteljskih društev ali morda podružnice slovenskemu učiteljskemu društvu v Ljubljani. V odbor se volijo vsi sedanji odborniki in namesto umrlega g. K. nadučitelj Lapajne. S trikratnimi slava-klici presvitlemu cesarju se zbor sklene. — Pri narodni šoli ostanejo vsi sedanji opravniki, namreč predsednik F. Stegnar in drugi odborniki.

Razne reči.

— Cesarjev dar. Občini Planina na Kočevskem, ki je veliko škodo trpela po toči, podaril je cesar iz svojega 500 gold. Sploh ga ni dne, da bi se kje ne bralo o kakem daru cesarjem, ki si s tem zares zasluži priimek „Dobrotljivi“.

— Trinajstletna morilec bila sta v Celovcu obsojena vsak na šest mesecev zapora, poostrenejega z jednim postom na teden in trdim ležiščem na štirinajst dni. Da sta tako malo dobila, je vzrok njuna mladost, ker nista še po štirinajst let stara. Surova in nevedna sta pa menda tako, da še deset božjih zapovedi ne znata.

— Umrli je včeraj v Pragi škof Pruha.

— Na Českem v Brandisu obsodili so bogokletca na tri mesece ječe. Bil je namreč sprevid in nesramnež se je neki o stvarniku nebes in zemlje tako ostudno in grdo izrazil, da so ga kmetje sami gosposki javili. Ravno, kar se bogokletstva tiče, zdi se nam, da so dotični paragrafi vsi premehki. Kdor razžali vladarja, in ako se mu razžaljenje dokáže, zapró ga na leta in leta, kar je gotovo prav, bogokletcem se k večjemu le nekaj mesecev odmeri. Za bogokletje in krivo prisego bi morala kazni biti hujša, kakor pa za razžaljenje veličanstva, ker javaljne bo cesarju prizanesel, kateri Stvarnika nesramno preklinja.

— Telegrafski inženir Sedlaček cesarjevič Rudolfove železnice izumil je električno svetilnico, ki spredaj na lokomotivo pripeta železnico na več sto metrov kakor solnce razsvetljuje. Do sedaj je vlak po temni noči na dobro srečo vozil, in tudi deset korakov daleč včasih ni bilo mogoče videti. Sedaj bo pa mašinist že na daljavo, na katero mu je vsak vlak vstavitelj mogoče, pred saboj ležečo cesto lahko pregledal in izročene mu potnike smrtne nevarnosti varoval.

— Nečloveški mož. Ni še davno, ko je orožniški stražmešter v Sacu na Českem zvedel novico, da se v vasi Pröhling 46letna kmetica Terezija Súsman vže nad leto dni pogreša in ljudje sodijo, da jo ima mož doma zaprto. Stražmešter se je takoj v omenjeno hišo podal in preiskovanje pričel. Našel je čez dolgo časa z deskami zapažen prostor, kjer je bila žena zaprta. Na njegovo zahtevanje moralo se mu je odpreti. Strašansko je bil prizor, ki se je navzočim pokazal. Shujšana in čisto gola ženska čepela je, glavo ob kolena uprto, v sredi lastnega blata. Proti nečloveškemu možu pričela se je kazenska pravda.

— Nevarna pravica. Na Nemškem nekje je magistrat zopet svojo bistrournost dokazal, kar se temeljitega znanja slovnice tiče. Naznanil je namreč; „da ima krčmar pri „belem volu“ pravico popotnike prenočevati, klati in kuhati.“

— V Petrogradu vžgala se je v židovski sinagogi na nekem otroku obleka, kar je med zbranimi židinjami tak strah napravilo, da so vse h krati proti vratam planile. 46 se jih je v silni gnječi do smrti pomečkalo, 50 jih je pa hudo poškodovanih.

— Tonkinezi imajo svinčen denar. Za en goldinar se toliko drobiža dobi, da ga ima jeden zadosti nesti, in za sto goldinarjev ga pa že noben konj ne peljá. Ako gredó gospé na trg, nosi navadno hlapec denar za njimi, ter pod silno težo ječi. Francozi bodo menda sedaj srebrni denar vpeljali.

— Surovo mleko vzrok legarju. V St. Paneras, okraji londonskega mesta, je razsajal pred nekaterimi tedni tifus, in skoraj brezdvombno se je prikazalo, da so ljudje dobili bolezen po sladkem mleku, ktero so dobivali iz pristave v St. Albans, tam so z vodo, v katero je dotekala gnojnica, posodo poplakovali, nekaj tudi krave napajali. Mleko so dajali kupcu iz Londona. Za legarjem je zbolelo od 28. julija do 8. septembra 431 ljudi, med tem je vživalo tako mleko 220, pri 83 drugih osebah se je tudi dokazalo, da so pri tem kupcu dobivale tako mleko. — Tedaj vsem od kraja ni škodovalo, pač pa mnogim. — Na mnogih krajih imajo po selih v sredi vasi luže s tekočo vodo, tje se izteka ob deževji vsa nesnaga, navadno pa tudi gnojnica in s to vodo živino napajajo. — Ali ni to tudi zdravju škodljivo? Ako družega ne, naj bi v luže za napajanje goveje živine vsaj gnojnice ne napeljavali.

— Najbolj razširjen časnik na svetu je angleški „Standard“, ki ima 241.000 naročnikov. Izvrstna vojna poročila njegovega korespondenta, bivšega stotnika, so ga tako povzdignila. „Standard“ je lastnina dveh mladoletnih otrok in pod državnim oskrbništvom.

— Na lovu. Lovec vpraša na ledini ležečega pastirja, če ni kakega zajca videl. „O sem ga ja“, pravi pastir. „Kedaj pa si ga videl?“ — „O svetem Martinu, menim, bo tri leta, kar je eden tu memo tekel!“

Dunajska borza.

23. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 50	kr.
Sreberna „	79 „ 10	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 40	„
Papirna renta, davka prosta	93 „ 05	„
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 60	„
„ „ 4%	86 „ 80	„
„ papirna renta 5%	85 „ 35	„
Kreditne akcije 160 gld.	283 „ —	„
Akcije anglo-avstr. banke 120 gld.	106 „ 75	„
„ avstr.-ogerske banke	839 „ —	„
„ Ländlerbanke	106 „ 50	„
„ avst.-og. Lloyd v Trstu	633 „ —	„
„ državne železnice	310 „ 75	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	223 „ 25	„
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	119 „ 25	„
4% „ „ 1860 500	131 „ 50	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167	50
„ „ 1864	50 „ 166	75
Kreditne srečke	100 „ 168	50
Ljubljanske srečke	20 „ 23	—
Rudolfove srečke	10 „ 19	25
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ —	„
London	120 „ —	„
Srebro	— „ —	„
Ces. cekini	5 „ 70	„
Francoški napoleond.	9 „ 52 ¹	2
Nemške marke	58 „ 80	„

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot pourejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žicah, otekline, otrpne ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezn na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vpeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezn priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(7) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice, c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skazenem želoču, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavojs s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavojs.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

G. Piccoli,

homeopatičen in aleo-
patičen lekar

„Pri Angelu“
v Ljubljani,

na Dunajski cesti,
priporoča p. n. občinstvu po 10letni
skušniji sledeče
izborne zdravila.

Antirrhéumon, najboljše zdravilo proti prehlajenju, kostobolju, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Dr. Mora-vo sredstvo zoper mrzlico je najbolje med vsemi dozdam znanimi zdravili proti spridenju prehladne mrzlice. Steklenica 80 kr.

Marija pomagaj želodečne kapljice. Omenjeno zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega želodeca, ako ima slabo sapo, ako ga napenja, ako se mu peha in ga vije, proti želodečnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz želodeca), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti želodečnemu krču in zaprtju, ako je želodec pokvarjen z jedjo in pijačo, proti glistam, proti boleznim na vraniči, jetrih in proti zlati žili, in v različnih mrzlicah. Steklenica 20 kr.

Najboljše in najvplivnejše pravo norveško pomuhljevo jetrno olje proti mramorici, rhabitisi, plućnici, kašlju itd. Steklenica 60 kr.

Pastile iz sladnega ekstrakta (Malz Bonboni) proti kašlju in prehlajenju, škatlja 10 kr.

Pastilne santoninske; izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica po 10 kr., 100 koščekov 70 kr., 1000 koščekov 4 gl. 50 kr.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljše pripomoček proti davici (difteritis), plućnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Naročila se izvršujejo točno po pošti na poštno povzetje. (3)